

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยขอเสนอเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดจากการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ที่มีการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก จำนวน 97 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 97 คน ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก จำนวน 99 คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 196 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งแบ่งเป็น 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก

แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ แต่ละฉบับจะมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่มีคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ แบบปลายเปิด และเติมคำ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มีคำถามเกี่ยวกับสภาพการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเล็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ แบบปลายเปิด แบบจักษันคัม และแบบมาตราส่วนประเมินค่า

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่มีคำถามเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเล็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า และ แบบปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยผ่านการประสานงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ สำหรับแบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไป จำนวน 196 ฉบับ นั้นได้รับคืนมาจำนวน 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.9 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด แยกเป็นแบบสอบถามของผู้บริหาร 92 ฉบับ และแบบสอบถามของครูผู้สอนชั้นเล็กเล็ก 94 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล คำนวณหาค่าสถิติ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) โดยการหาค่า ความถี่ ร้อยละ มัชฌิม เลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ สรุปได้ว่า

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 51 ปีขึ้นไป วุฒิปริญญาตรี ส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี คือ ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกบริหารโรงเรียน มี

ประสบการณ์ในการบริหาร โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กระหว่าง 1-2 ปี เกือบทั้งหมดเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการอบรมบุคลากรทางการศึกษา โดยมีระยะเวลา 1 วัน และหน่วยงานที่จัด คือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ส่วนครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-35 ปี วุฒิต่างทางการศึกษาระดับอนุปริญญา คือ ประโยคครูพิเศษมัธยม วิชาเอกประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนชั้นเด็กเล็กระหว่าง 1-2 ปี การปฏิบัติการสอนในระดับชั้นเรียนระดับอื่น ส่วนใหญ่สอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย ส่วนระยะเวลาที่สอนในระดับชั้นอื่น ๆ ระหว่าง 1-15 คาบต่อสัปดาห์ มีการปฏิบัติงานนอกเหนือจากการสอน คือ งานธุรการ ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่เคยผ่านการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยใช้เวลาระหว่าง 1-3 วัน และหน่วยงานที่จัด คือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ และครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่มีความพอใจในการสอนในระดับชั้นนี้

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ที่จัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 121-359 คน ที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล และระยะเวลาในการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-2 ปี

2. สภาพการใช้นโยบายการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

2.1 ด้านการแปลงแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กไปสู่การจัด

ประสบการณ์และกิจกรรม

เกี่ยวกับการวางแผน ในการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนส่วนใหญ่ พบว่า ได้ดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยมีนโยบายหรือวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการ คือ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งตรงกับจุดหมายและหลักการของแนวการจัดประสบการณ์ ส่วนใหญ่มีแผนที่ชี้แจงให้ชุมชนทราบเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก เด็กเล็กต่อชุมชนนั้นส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดประชุมชี้แจงผู้ปกครอง ส่วนนโยบายในการวัดและประเมินผลของชั้นเด็กเล็ก พบว่า มุ่งช่วยเหลือในการสร้างเครื่องมือและเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินพัฒนาการแก่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก และวัตถุประสงค์

เกี่ยวกับการดำเนินงานมุ่งจักให้เด็กพัฒนาตนเองนั้น ในการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการ
 ค่าเงินการของโรงเรียนส่วนใหญ่ พบว่า ไม่มีการดำเนินการ ส่วนวัตถุประสงค์หลักที่
 สำคัญที่สุดที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่ต้องการให้เด็กพัฒนาตนเอง คือ การส่งเสริม
 พัฒนาการทางกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเป็นการปฏิบัติตาม
 จุฬหมายและหลักการของแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก วัตถุประสงค์ของการ-
 ประชาสัมพันธ์ มุ่งที่การให้บุปถกรองรู้และเข้าใจ ตลอดจนทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับ
 การจัดการศึกษาชั้นเด็ก สำหรับการดำเนินการประชาสัมพันธ์ใช้วิธีการมีส่วนร่วมในการ
 ชี้แจงเกี่ยวกับการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กแก่ชุมชน ส่วนใหญ่เป็นการประสานงานระหว่าง
 โรงเรียนกับชุมชน และครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานก่อนเปิดภาคเรียน
 ซึ่งเป็นการดำเนินการด้วยความรู้สึกรับผิดชอบของตนเอง

เกี่ยวกับการจัดทำและใช้เอกสารและคู่มือประกอบการใช้แนวการจัด
 ประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กนั้น พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำกำหนดการจัดประสบการณ์
 ชั้นเด็กเล็ก และตารางกิจกรรมประจำวันของโรงเรียนโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพราะใช้รูปแบบ
 ความที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดไว้เป็นตัวอย่างแล้ว ในโรงเรียน
 บางส่วนที่มีการจัดทำเอกสารดังกล่าวนั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานโดยครูผู้สอน
 ชั้นเด็กเล็ก เอกสารเกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กที่โรงเรียนจักให้
 ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่ คือ แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กและแผนการจัด
 ประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก เล่มที่ 1 และ 2 ซึ่งเอกสารเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้รับจัดสรรจาก
 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ส่วนในการมี
 ส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก พบว่า
 ส่วนใหญ่จะร่วมในการดำเนินการจัดทำตารางกิจกรรมประจำวัน ในค่านการใช้เอกสาร
 ประกอบการจัดประสบการณ์และกิจกรรมของครูผู้สอน พบว่า ส่วนใหญ่มีเพียงพอและ
 เอกสารที่ไข่มากที่สุด คือ แผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก เล่มที่ 1 และ 2 และ
 แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก ส่วนในการเตรียมการจัดประสบการณ์และกิจกรรม
 พบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนดำเนินการตามแนวทางในกำหนดการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก
 ซึ่งเป็นเอกสารที่จัดทำโดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำหรับรูปแบบของตาราง
 กิจกรรมประจำวัน ที่ใช้ส่วนใหญ่จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

และในการจัดทำบันทึกเตรียมการจัดประชุมการณ์และกิจกรรมของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก พบว่า ส่วนใหญ่มีการจัดทำก่อนเมื่อมีการจัดประชุมการณ์นั้น ๆ 1 สัปดาห์

2.2 การจัดทำวิจัยที่เอื้อต่อการใช้แนวการจัดประชุมการณ์ชั้นเด็กเล็ก

เกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร โรงเรียนส่วนใหญ่สำรวจความพร้อมของบุคลากรในการสอนชั้นเด็กเล็กหลังปีภาคเรียนสุดท้ายของปีการศึกษา 2529 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ส่วนหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกครู เข้าสอนชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ เคยรับการอบรมและสัมมนาทางการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา และตามความสนใจและสมัครใจของครูผู้สอนเอง สำหรับนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนครูผู้สอนในการพัฒนาสมรรถภาพการจัดประชุมการณ์ชั้นเด็กเล็ก ของโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดหาหนังสือ เอกสารต่าง ๆ เพื่อให้ศึกษา และให้การอบรมระยะสั้น ในด้านการเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ในด้านอนามัยและโภชนาการของเด็กเล็กแก่ครูผู้สอน นอกเหนือจากการดำเนินการ โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแล้วนั้น พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการดำเนินการ ทั้งนี้เพราะขาดวิทยากรในการให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพของตนเองในการใช้แนวการจัดประชุมการณ์ชั้นเด็กเล็กของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก พบว่า ส่วนใหญ่ใช้วิธีการเข้ารับการอบรม และศึกษาหนังสือ หรือเอกสารอื่น ๆ ส่วนในด้านการปฏิบัติการในการใช้แนวการจัดประชุมการณ์ชั้นเด็กเล็กในเรื่องความรู้เบื้องต้นด้านต่าง ๆ พบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เพียงพอและสามารถนำไปปฏิบัติได้ และการเสริมขวัญและกำลังใจที่ได้รับจากผู้บริหารนั้น ส่วนใหญ่ คือ ใ้รับ นาน ๆ ครั้งในทุก ๆ วิธีการ

เกี่ยวกับงบประมาณและอาคารสถานที่ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับชั้นเด็กเล็กโดยตรง ด้านในการสนับสนุนในการจัดทำที่เล่นต่าง ๆ พบว่า ส่วนใหญ่จะใช้งบประมาณจากราชการ และรายได้จากการบริจาคหรือโรงเรียนจัดหา และในการจัดทำที่เล่นต่าง ๆ นั้น บุคคลที่ดำเนินการส่วนใหญ่ คือ การมอบหมายให้คณะกรรมการชุดหนึ่งดำเนินการเกี่ยวกับที่ตั้งของห้องเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดห้องเรียนชั้นเด็กเล็กในอาคารเรียนระดับประถมศึกษา แต่ตั้งอยู่ชั้นล่างสุด โดยจัดเป็น 1 ห้องเรียน สำหรับจัดกิจกรรมทั้งหมด ส่วนการจัดห้องเรียนและสถานที่อื่น ๆ ที่จะส่งเสริมการจัดประชุมการณ์และกิจกรรม พบว่า ส่วนใหญ่จะสนับสนุน

ค่านการจัดที่สำหรับนอน และมุมต่าง ๆ ภายในห้องเรียน ค่านสภาพลักษณะของห้องเรียน ชั้นเด็กเล็กที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กใช้นั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีแสงสว่างเพียงพอ และการระบาย ระบายอากาศดี ส่วนในการจัดที่เล่นและมุมต่าง ๆ ในห้องเรียนนั้น ส่วนใหญ่ใช้บริเวณ ว่าง ๆ ของห้องเรียนแล้วแต่โอกาสและความเหมาะสม โดยจัดวัสดุและอุปกรณ์ในที่เก็บ ที่เคลื่อนที่ได้ และมุมต่าง ๆ ที่จัดในห้องเรียน พบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่มีการ จัดมุมหนังสือ มุมบ้าน และกระดานป้ายและป้ายนิเทศ

เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน วัสดุ และอุปกรณ์ โรงเรียนส่วนใหญ่ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ประจำห้องเรียนตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดไว้ได้เพียง ร้อยละ 50-59 จากจำนวนและชนิดที่กำหนดไว้ ส่วนความพร้อมของ อุปกรณ์ประจำห้องเรียนในประเภทต่าง ๆ และสภาพของวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียน ที่ใช้สำหรับจัดประสบการณ์และกิจกรรมชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่มีสภาพใช้การได้ดี แต่มีไม่- เพียงพอเหมือนกันในค่านการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาสื่อการเรียนสำหรับนักเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้นักเรียนจัดหาเองส่วนหนึ่งและ โรงเรียนจัดบริการบางส่วน และในการจัดบริการของโรงเรียนนี้ค่าใช้จ่ายประมาณของโรงเรียนเอง เกี่ยวกับการ สนับสนุนในการใช้สื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่สนับสนุนให้ ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กใช้สื่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันในประเภทต่าง ๆ มากกว่า สนับสนุนให้ใช้แตกต่างกันในโรงเรียนบางส่วนที่สนับสนุนให้ใช้สื่อการเรียนการสอนประเภท ต่าง ๆ แตกต่างกันนั้น พบว่า สื่อการเรียนการสอนที่ผู้บริหารสนับสนุนให้ใช้มากเป็น อันดับ 1 คือ ประเภทวัสดุ อันดับที่ 2 คือ ประเภทวิธีการ และอันดับที่ 3 คือ ประเภท อุปกรณ์ ในค่านการจัดหา/จัดหา สื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด ศูนย์บริการค่านสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน ส่วนในการซ่อมแซมและบำรุงรักษา พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการเฉพาะชั้นเด็กเล็ก และในการดำเนินการส่วนใหญ่ จัดให้ครูผู้สอนแต่ละคนดำเนินการของตนเองที่ใช้และรับผิดชอบ โดยมีระยะเวลาในการ ดำเนินการ คือ ดำเนินการทันทีที่ชำรุด ในการใช้สื่อการเรียนการสอนในการจัด ประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กของครูผู้สอน พบว่า ส่วนใหญ่มีไม่เพียงพอ ซึ่งวิธีการแก้ไขใน เรื่องนี้ คือ ยืมจากชั้นเรียนอื่นในโรงเรียน ส่วนลักษณะของสื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่ ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กจัดทำขึ้นเอง และสภาพของสื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่อยู่ในสภาพ

ที่ใช้การได้คือ สำหรับวิธีการสนับสนุนที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กได้รับในค่านสื่อการเรียนการสอน จากผู้บริหาร คือ การจัดสรรเป็นกรณีพิเศษสำหรับชั้นเด็กเล็ก

2.3 การจัดประสบการณ์และกิจกรรม

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่มีการเตรียมการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ส่วนวิธีการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่นำไปใช้มากที่สุด คือ การแบ่งกลุ่มจัดกิจกรรม ประเภทของ กิจกรรมที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่จัดทำตามแผนการจัดประสบการณ์ทั้งหมด คือ การเคลื่อนไหวตาม จังหวะ กิจกรรมที่มีการดัดแปลงบางกิจกรรม แต่จัดทำตามแผนการจัดประสบการณ์ได้มากกว่า ร้อยละ 50 ตามที่กำหนด คือ ศิลปศึกษา (กิจกรรมสร้างสรรค์) กิจกรรมที่จัดทำตามแผน การจัดประสบการณ์ได้น้อยกว่าร้อยละ 50 ตามที่กำหนดและไม่ได้จัดทำตามแผนการจัด ประสบการณ์ทั้งหมด คือ กิจกรรมในวงกลม สำหรับกิจกรรมที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่ ปฏิบัติจริงได้ยาก คือ เกมการศึกษา ในการร่วมกิจกรรมของนักเรียน ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมภายในห้องเรียนมากกว่าภายนอกห้องเรียน และในการคัดเลือกกิจกรรมมาจัดประสบการณ์ของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่ยึดถือ ความพร้อมของผู้เรียนเป็นหลัก

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมการจัดประสบการณ์ พบว่า โรงเรียน ส่วนใหญ่มีการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมในการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก และ วิธีการที่ผู้บริหารใช้มากที่สุด คือ การประกวดหรือแข่งขันค่านต่าง ๆ รองลงมา คือ จัดนิทรรศการ ในการจัดกิจกรรมตามตารางกิจกรรมประจำวัน และแผนการจัดประสบการณ์ ของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่ พบว่า จัดไม่ครบตามที่กำหนด การช่วยเหลือของ ผู้บริหารในกรณีจัดไม่ครบ คือ จัดครูที่มีทักษะในการจัดกิจกรรมนั้น ๆ เข้าสอนแทน ส่วนในการร่วมกับชุมชนในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับ ในค่านสุขนิสัยอนามัย รองลงมา คือ ค่านอาหารและโภชนาการ สำหรับค่านการบริการ นักเรียนเป็นกรณีพิเศษที่โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการ คือ การประสานงานกับฝ่าย สาธารณสุขในการให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็ก นอกจากนี้โรงเรียนส่วนใหญ่มีการนิเทศและ ติดตามผลการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก และกิจกรรมการนิเทศที่ใช้มากที่สุด คือ การสังเกตการสอน รองลงมา คือ การประชุมปรึกษาหารือ โดยมีบุคคลที่รับผิดชอบ

ในการนิเทศ คือ ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก พบว่า กิจกรรมที่ใ้มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คือ เพลง ในกรณีที่เกิดปัญหาในการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะปรึกษาผู้บริหารโรงเรียน ส่วนการได้รับการนิเทศนั้น พบว่า ผู้นิเทศใช้วิธีการตรวจสอบเอกสาร ร่องลงมา คือ สัมภาษณ์ และการได้รับการส่งเสริมและช่วยเหลือจากชุมชนและหน่วยงานราชการต่าง ๆ พบว่า ส่วนใหญ่ คือ คำนึงถึงการเรียนการสอน งบประมาณ และสุขภาพอนามัย

เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่ใช้วิธีการวัดผลด้วยการสังเกตมากเป็นอันดับที่ 1 ในการประเมินพัฒนาการนั้น ครูผู้สอนส่วนใหญ่กำหนดคหสัคเกณฑ์ในการพิจารณาเหมือนกันทุกคาน โดยยึดถือเกณฑ์มาตรฐานขั้นค้ำของการประเมินพัฒนาการคานต่าง ๆ คือ ปฏิบัติไ้ร้อยละ 60 ขึ้นไป จึงจะยอมรับว่ามีพัฒนาการในคานนั้น ๆ จริง ส่วนเครื่องมือในการวัดและประเมินพัฒนาการ ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่จัดทำขึ้นใช้เอง ผลที่ไ้จากการประเมินครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่ นำไปแจ้งให้ผูปกครองทราบ และปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน จากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดกิจกรรมในการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่จะให้เด็กร่วมกิจกรรมยากง่ายตามระดับของพัฒนาการของนักเรียน

3. สภาพปัญหาที่เกิดจากการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

3.1 การแปลงแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กไปสู่การจัดประสบการณ์และกิจกรรม

คานการวางแผน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีปัญหาในคานการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบถึงแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กของโรงเรียน ร่องลงมา คือ การจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับชั้นเด็กเล็ก ส่วนปัญหาที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กมี คือ การเชิญวิทยากรจากชุมชนและหน่วยราชการต่าง ๆ และระดับของปัญหาทุกปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ในคานการจัดทำและใช้เอกสารและคู่มือ การใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก ผู้บริหารส่วนใหญ่ประสบปัญหาสอดคล้องกับครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก คือ การขาดแคลนเอกสารที่ใช้ประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก และ

การจัดทำตารางกิจกรรมประจำวัน และทุกปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

3.2 การจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

การเตรียมบุคลากร ผู้บริหารส่วนใหญ่ประสบปัญหา ด้าน การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก รองลงมา คือ การพัฒนาสมรรถภาพ การจัดประสบการณ์และกิจกรรมของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ซึ่งตรงกับปัญหาที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่ คือ การพัฒนาสมรรถภาพทางการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กของตนเอง และระดับของปัญหาทุกปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

งบประมาณและอาคารสถานที่ ผลจากการวิจัย พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ประสบปัญหาในด้านการใช้งบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษา และการปรับปรุงสภาพห้องเรียนให้สอดคล้องกับแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก รองลงมา คือ การเตรียมที่เล่นต่าง ๆ ของนักเรียน ส่วนครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาในด้านการเตรียมห้องเรียนให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรม และการจัดมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน และระดับของปัญหาของผู้บริหารทุกปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับปัญหาของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก พบว่า ปัญหาด้านการเตรียมห้องเรียนให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมเป็นปัญหาระดับมากและการจัดมุมต่าง ๆ เป็นปัญหาระดับปานกลาง

สื่อการเรียน วัสดุ และอุปกรณ์ ปัญหาที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ประสบ คือ การจัดทำ/หาวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็ก และความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนปัญหาที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่ประสบ คือ การจัดทำ/ใช้สื่อการเรียนการสอน รองลงมา คือ การเก็บบำรุงรักษา และซ่อมแซม สื่อการเรียนการสอน และระดับปัญหาเหล่านี้ของผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

3.3 การจัดประสบการณ์และกิจกรรม

ด้านกิจกรรมการจัดประสบการณ์ ผลจากการวิจัย พบว่า ปัญหาที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่ประสบมา คือ การล่าช้าขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสัมพันธ์กัน

ในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมในการส่งเสริมในการพัฒนา และความพร้อมทั้ง 4 ด้าน รองลงมา คือ การเตรียมการสำหรับจัดประสบการณ์และกิจกรรม และระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกปัญหา

ค่านกิจกรรมเสริมการจัดประสบการณ์ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้แนวการจัดประสบการณ์ในการปฏิบัติจริง รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก และการจัดบริการทางสุขภาพ อนามัย แก่นักเรียนอย่างทั่วถึงและถูกต้อง ส่วนครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กมีปัญหาด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมเสริมที่ไม่ได้กำหนดในตารางกิจกรรมประจำวัน และระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกปัญหา

ด้านการวัดและประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กประสบมากที่สุด คือ การจัดทำเอกสารและเครื่องมือในการวัดและประเมินพัฒนาการ และความพร้อมทั้ง 4 ด้าน รองลงมา คือ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกระบวนการวัดและประเมินพัฒนาการ และความพร้อมของนักเรียนและปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กได้เสนอปัญหาเพิ่มเติม
ด้านต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้ คือ

ผู้บริหาร

- 1) ขาดแคลนห้องเรียน อาคารสถานที่
- 2) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสอนชั้นเด็กเล็ก
- 3) ทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็ก

ครูผู้สอน

- 1) ทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็ก
- 2) ขาดแคลนห้องเรียนและอาคารสถานที่
- 3) ขาดความรู้และทักษะในการจัดประสบการณ์

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่องการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ มีข้อควรอภิปรายดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี และวิชาเอกที่ศึกษา คือ บริหารโรงเรียน ตำแหน่งประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-2 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนต่าง ๆ ส่วนใหญ่แล้ว มีการดำเนินการตามโครงการ เบิกขยายชั้นเด็กเล็กในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งการดำเนินการตามโครงการนี้เป็นการปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยเริ่มมีการดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2529 เป็นต้นมา โรงเรียนที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก และตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล ซึ่งหากพิจารณาจากข้อมูลเบื้องต้นจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความรู้ในด้านการบริหารโรงเรียนอย่างเพียงพอในปฏิบัติงานในหน้าที่ และจากสถานที่ที่ตั้งของโรงเรียน อาจจะมีผลกระทบถึงการพัฒนากันต่าง ๆ นักเรียนได้ ทั้งนี้เพราะสถานที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในที่ไม่สะดวกในด้านการคมนาคมมากนัก กล่าวคือ มีถนนใช้ไม่ได้ทุกฤดูกาล และเขตรักษาของโรงเรียนบางแห่งก็กว้างขวางเกินไป นอกจากนี้ผู้บริหารส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 65.2 ระยะเวลาที่เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ คือ 1 วัน โดยมีสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ เป็นหน่วยงานที่จัดการอบรม ซึ่งหากจะพิจารณาในรายละเอียดเกี่ยวกับค่านี ในรายละเอียดจะพบว่า ยังมีผู้บริหารอีกร้อยละ 34.8 ยังไม่เคยรับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับชั้นเด็กเล็ก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าผู้บริหารประมาณ 1 ใน 3 ส่วน ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก จึงเป็นเรื่องเร่งด่วน

ที่ควรจัดให้มีการอบรมผู้บริหารที่ยังไม่เคยเข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตามแนวทางที่ถูกทองคำ ซึ่งในเรื่องความรู้ความเข้าใจนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ความรู้เกี่ยวกับการบริหารวิชาการเกี่ยวกับเคาระะก่อนประถมศึกษา ในเรื่องพัฒนาการความต้องการ แนวการจัดประสบการณ์ หลักการจัดกิจกรรม การประเมินผลและการจัดสภาพแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 49)

สำหรับครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่มีเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-36 ปี มีประสบการณ์ในการสอนชั้นเด็กเล็ก ระหว่าง 1-2 ปี เคยผ่านการรับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็ก 1-3 วัน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นเด็กเล็ก ระหว่าง 1-2 ปี ต้องทำการสอนกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ นอกเหนือจากชั้นเด็กเล็ก ร้อยละ 18.5 และทำหน้าที่ประจำชั้นอื่น รวมทั้งสอนในทุกกลุ่มประสบการณ์ โดยส่วนใหญ่สอนระหว่าง 1-15 คาบต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กต้องรับผิดชอบงานในหน้าที่อื่นนอกเหนือจากงานสอน เป็นอัตราสูง และมีครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กจำนวนหนึ่งไม่พอใจที่การสอนชั้นเด็กเล็ก ซึ่งได้ให้เหตุผลเป็นส่วนใหญ่ว่า ไม่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการสอนชั้นเด็กเล็ก จากสภาพที่กล่าวข้างต้นจะมีผลกระทบต่อเด็กวัยนี้มาก เพราะในการสอนชั้นก่อนวัยเรียนนั้น เด็กในวัยนี้ยังช่วยเหลือตัวเองไปได้ ครูต้องดูแลเอาใจใส่ตลอดเวลา เมื่อครูผู้สอนทำงานหนักทั้งวัน ทำให้ไม่สามารถอยู่ใกล้ชิดเด็กได้ตลอดเวลา นั่นคือจะมีผลทำให้การจัดประสบการณ์และกิจกรรมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เด็กจึงอาจขาดการเสริมสร้างและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้

ตอนที่ 2 สภาพการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

2.1 การแปลงแนวการจัดประสบการณ์ไปสู่การจัดประสบการณ์

และกิจกรรม

ด้านการวางแผน ผลจากการวิจัยในค้ำนี้ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้กำหนดวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กยึดเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมชั้นเด็กเล็ก คือ การส่งเสริมการพัฒนาการทางค้ำร่างกาย

อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจะเห็นได้ว่า สอดคล้องกับจุดหมายหลักของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนด คือ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา (พัฒนา ชัชพงศ์ มปป. : 1) แต่อย่างไรก็ตามยังมีโรงเรียนอีกจำนวนหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 29.3 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาระดับนี้ คือ เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนชั้นเด็กเล็กมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเพียงพอที่ต่อเนื่องกับความรู้อะดับประถมศึกษาปีที่ 1 ให้สามารถอ่านคล่อง เขียนคล่อง และสามารถคิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น และมีโรงเรียนอีกร้อยละ 4.4 มีการจัดการศึกษาระดับนี้ โดยไม่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดไว้ จึงอาจจะกล่าวได้ว่า มีโรงเรียนประมาณ 1 ใน 5 ของโรงเรียนทั้งหมดที่มีการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ยังมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ทั้งนี้อาจมีผลต่อเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนหนึ่งไม่เคยศึกษาและผ่านการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับนี้มาก่อนเลย ดังนั้นนอกจากการเข้ารับการอบรม/สัมมนาแล้ว การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกิจกรรมสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กได้อีกทางหนึ่ง

ในด้านการจัดทำและใช้เอกสารประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก ผลจากการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการในการจัดทำเอกสารประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กน้อยมาก ส่วนใหญ่เอกสารจะได้รับจัดสรรมาจาก สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อันได้แก่ แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก แผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก เล่มที่ 1 และเล่มที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับคำตอบของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กในเรื่องการใช้เอกสาร ซึ่งพบว่า เอกสารที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่ใช้ คือ แผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก เล่มที่ 1 และเล่มที่ 2 แม้แต่กำหนดการจัดประสบการณ์และตารางกิจกรรมประจำวัน ทางโรงเรียนและครูผู้สอน ยึดตามรูปแบบของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นหลัก นั่นก็แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการจัดประสบการณ์ส่วนใหญ่ของครูผู้สอนยึดตามรูปแบบของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นหลัก หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า ทาง

โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการปรับปรุงตารางกิจกรรมประจำวัน และแผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น หรือสภาพแวดล้อมในชุมชนและโรงเรียน ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้อาจจะมีผลกระทบถึงการจัดประสบการณ์และกิจกรรมได้ เพราะตารางกิจกรรมประจำวันก็คือตารางเรียนนั่นเอง (ราศี ทองสวัสดิ์ และคณะ 2529 : 41) ส่วนแผนการจัดประสบการณ์ที่โรงเรียนได้รับจัดสรรนั้นในการจัดทำก็ยึดเอาสภาพสังคมส่วนกลางเป็นหลักหลายสิ่งหลายอย่างอาจไม่เหมาะสมกับสังคม เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรมของบางท้องถิ่น ควรที่ครูผู้สอนจะต้องปรับให้เข้ากับ สภาพแวดล้อมของเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 4) แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้จะไม่มี การปรับปรุงตารางกิจกรรมประจำวัน และแผนการจัดประสบการณ์ก็ตาม แต่ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กมีการจัดทำบันทึกการเตรียมการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ก่อนที่จะจัดกิจกรรมนั้น ๆ ใน 1 สัปดาห์ จึงอาจเป็นการแก้ปัญหาในด้านความเหมาะสมของกิจกรรมที่จะจัดและความพร้อมของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สังก อุทรานันท์ (2525 : 83) ซึ่งกล่าวว่า ถ้าหากไม่ได้วางแผนการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า ก็มักจะเกิดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย เกิดความขลุกขลักสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกิจกรรมที่ดำเนินไปนั้นเป็นไปอย่างไม่ดีเท่าที่ควร ส่วนโรงเรียนที่มีการจัดทำตารางกิจกรรมประจำ และกำหนดการจัดประสบการณ์ ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่ได้มอบหมายให้ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก เป็นผู้ดำเนินการเอง แต่ในสภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก พบว่า ส่วนใหญ่จะขอความร่วมมือจาก ครูวิชาการ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยถึงสาเหตุของการไม่จัดทำ นอกจากใช้ของ สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด แล้วคือ การขาดบุคลากรที่มีทักษะและความชำนาญในการจัดทำ

2.2 การวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

ในด้านเตรียมบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสำรวจความพร้อมของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กในช่วงปีภาคเรียน ปีการศึกษา 2529 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจในการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก และเห็นความสำคัญในการเตรียมบุคลากรให้พร้อมก่อนที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และหลักเกณฑ์ในการกำหนดคัดเลือกครู เพื่อสอนชั้นเด็กเล็กโดยส่วนใหญ่

คือ คัดเลือกบุคลากรหรือครูที่ผ่านการรับทราบยอมรับ/สัมมนาทางการจัดการศึกษาระดับ
ก่อนประถมศึกษา และรองลงมา คือ ความสนใจและสมัครใจของครูผู้สอนเอง ซึ่ง
สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โครงการนำร่องการจัดชั้นเด็กเล็กในพื้นที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ
ที่ให้ความสำคัญในการฝึกอบรมครูที่จะทำการสอนชั้นเด็กเล็กให้มีความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับเด็กเล็กเป็นอย่างดีเสียก่อนเป็นเวลา 7 วัน จึงจะกลับไปดำเนินการจัดการเรียน
การสอนชั้นเด็กเล็ก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 97)
ส่วนการพัฒนาสมรรถภาพของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีการ
ดำเนินการช่วยการจัดหาหนังสือ เอกสารต่าง ๆ เพื่อให้ศึกษา รองลงมา คือ การให้
เข้ารับการอบรมระยะสั้น ซึ่งแตกต่างจากข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอน
ชั้นเด็กเล็ก ซึ่งพบว่า การพัฒนาสมรรถภาพทางการสอนของตนเองที่ไ้มากที่สุด คือ
การเข้ารับการอบรม รองลงมา คือ การศึกษาจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ซึ่งลักษณะ
ความแตกต่างนี้อาจเกิดขึ้นได้ เนื่องจากผลการวิจัยด้านการปฏิบัติงานนอกเหนือจาก
การสอนชั้นเด็กเล็กของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กมีมาก ดังนั้นถึงแม้ผู้บริหารจะจัดบริการ
ด้านหนังสือและเอกสารต่าง ๆ แก่ครูผู้สอนก็ตาม แต่ครูผู้สอนอาจจะไม่มีเวลาเพียงพอ
ที่จะศึกษา เนื่องจากภารกิจที่ต้องรับผิดชอบ ดังนั้นการพัฒนาสมรรถภาพตนเองจะทำได้
ได้เต็มที่ในการเข้ารับการอบรม ซึ่งจัดเป็นโครงการมีระยะเวลาที่แน่นอน นอกจากนี้
ยังสอดคล้องกับวิธีการ เสริมขวัญและกำลังใจของผู้บริหารที่ให้แก่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก
คือ การเปิดโอกาสให้เพิ่มพูนความรู้ นับได้ว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานบริหาร
ด้านบุคลากรตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้
กำหนดงานบริหารบุคคลโดยทั่วไป (ประสาน เสรีบุญญา 2529 : 11) คือ

การบริหารงานบุคคลโดยทั่วไป หมายความว่า การดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับ
การวางแผนนโยบายและโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวบุคคล การคัดเลือกบุคคล
การฝึกอบรม การกำหนดคลังตอบแทนต่าง ๆ การควบคุมอัตรากำลัง การเสริมสร้าง
แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การสร้างภาวะผู้นำ ตลอดจนการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่
ในการทำงานในหน่วยงาน

ในค่านงประมาณและอาคารสถานที่ ในค่านงประมาณใน
การจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก จากผลการวิจัยของโครงการวิจัยประสิทธิผลของการจัด
บริการสำหรับเด็กปฐมวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528 :

75-76) พบว่า งบดำเนินการต่อหัวของนักเรียนชั้นเด็กเล็กของภาคใต้ คือ 1,455 บาท โดยทั่วไปเป็นงบสำหรับเงินเดือนครู ร้อยละ 76 เงินเดือนภารโรง ร้อยละ 22 ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า งบประมาณสำหรับสนับสนุนในการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กโดยตรง มีเพียงน้อยมาก แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการจัดสรร งบประมาณสำหรับชั้นเด็กเล็กโดยตรง แต่เนื่องจากขนาดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนมีน้อย โดยเฉพาะชั้นเด็กเล็กจากรายงานผลการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับก่อน ประถมศึกษา ปีการศึกษา 2529-2530 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ 2531 : 31-35) พบว่า มีจำนวนนักเรียน ร้อยละ 28.9 ที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 20 คนต่อห้องเรียน และต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานซึ่งกำหนดไว้ คือ นักเรียนให้จัดห้องละ 20-30 คน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มปป. : 16) ประกอบกับการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กของจังหวัดกระบี่ ทุกโรงเรียนไม่มีการเก็บเงิน บำรุงการศึกษา ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า งบประมาณสำหรับการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก จึงมีน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า โรงเรียนต้องหารายได้จากภายนอก เพื่อสนับสนุนในการจัดเตรียมทำที่เล่นของนักเรียน และจัดหาสื่อการเรียนสำหรับบริการ นักเรียนส่วนหนึ่งนอกเหนือจากการให้นักเรียนจัดทำมาเอง และตรงกับรายงานผลการ ดำเนินงานของ โครงการฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์บังคับเรียน ของสถานฝึกหัดครู (กรมฝึกหัดครู 2513 : 167) เกี่ยวกับงบประมาณ คือ ต้องขอความช่วยเหลือจาก ผู้ปกครอง เด็กเล็กและชาวบ้านในหลาย ๆ ด้าน

ส่วนด้านอาคารสถานที่ จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียน ส่วนใหญ่จัดห้องเรียนชั้นเด็กเล็กเป็นอาคาร เรียนรวมกับชั้นเรียนอื่น ๆ แต่อยู่ชั้นล่างสุด ซึ่งเป็นการดำเนินการทางอาคารสถานที่ที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของ วิธีการดำเนินการ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดไว้ คือ การจัดห้องเรียน หากให้ห้องว่างจะต่อให้ห้องเรียนชั้นล่างสุด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ มปป. : 16) และห้องเรียนที่จัดส่วนใหญ่มี 1 ห้องเรียน สำหรับจัดกิจกรรม ทั้งหมด ซึ่งตามลักษณะของห้องเรียนส่วนใหญ่ที่ใช่ เคมีนั้นเป็นห้องเรียนสำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา เมื่อนำมาใช้เป็นห้องเรียนชั้นเด็กเล็ก และประกอบกับจำนวนนักเรียน

ชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่มีน้อย ดังนั้นขนาดของห้องจึงสามารถดัดแปลงได้ทั้งเป็นห้องเรียน และห้องเล่นได้ แต่เนื่องจากจัดห้องเรียนเป็นห้องเรียนและห้องเล่น ดังนั้นจึงมีผล ต่อเนื่องถึงการจัดมุมและที่เล่นต่าง ๆ เพราะผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่จัดวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในที่เก็บที่เคลื่อนที่ได้โดยใช้บริเวณต่าง ๆ ของ ห้องเรียน ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

ในค่านี้อธิบายการเรียนการสอน วัสดุ และอุปกรณ์ ผลการวิจัย พบว่า สื่อการเรียนการสอน วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ นั้น มีสภาพใช้การได้ดีและมีจำนวน ไม่เพียงพอในการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการดำเนินงาน ของโครงการฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์บังคับเรียนของสถานฝึกหัดครู (กรมการฝึกหัดครู 2513 : 164) พบว่า ปัญหาในการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กในสามจังหวัดภาคใต้ จะ ประสบปัญหาค่านการ วิชาวัสดุอุปกรณ์ประกอบกิจกรรม รวมทั้งเครื่องเล่นกลางสนามของ เด็กเล่น และจากข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ประจำห้องเรียนชั้นเด็กเล็กของโรงเรียน ต่าง ๆ ส่วนใหญ่จัดหาได้จำนวน ระหว่าง 22-26 รายการ จากที่สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด โดยคิดเป็นร้อยละ 50-59 จากรายการที่กำหนดทั้งหมด ทั้งนี้เพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดรายการวัสดุและ อุปกรณ์ที่จำเป็นที่โรงเรียนจะต้องจัดหาเพื่อประกอบการจัดประสบการณ์อย่างน้อย 45 รายการ (ประภาพพันธุ์ นิลอรุณ 2529 : 19-22) และจากผลการวิจัยในเรื่อง การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์หรือกำหนดการจัดประสบการณ์ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มี การดำเนินการนั้น จึงยึดตามที่ได้รับจัดสรรมาจาก สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ดังนั้นหากไม่สามารถจัดสื่อการเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ได้ตรงตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดตามแผนการจัด ประสบการณ์ ก็จะเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่มีต่อการจัดกิจกรรมไม่ได้ตามแผนการจัด ประสบการณ์ ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่แก้ไขการขาดสื่อ การเรียนด้วยการยืมจากชั้นเรียนอื่นในโรงเรียน นอกจากนี้สื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่ และครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กเป็นผู้จัดทำเอง และในการนี้ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถม ศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางในการใช้วัสดุทดแทนในการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น โดยอาจจะใช้สื่อต่างชนิดมาทดแทนก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงจุดมุ่งหมาย

เป็นหลัก (พัฒนา ชัชพงศ์ มปป. : 28) แต่อย่างไรก็ตามสื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ นับเป็นสิ่งจำเป็นต่อการจัดประสบการณ์และกิจกรรมชั้นเด็กเล็ก เพราะการเรียนการสอนในระดับนี้มีจุดมุ่งหมายหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็ก ทั้ง 4 ด้าน (พัฒนา ชัชพงศ์ มปป. : 1) และสื่อการเรียนการสอน วัสดุและอุปกรณ์ จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และเพื่อแก้ปัญหาในด้านความไม่พร้อมของสื่อการเรียน จากผลการวิจัยจึง พบว่า โรงเรียน ส่วนหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 44 จึงมีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กใช้สื่อการเรียน- การสอนประเภทแตกต่างกัน คือ สนับสนุนให้ใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทวัสดุมากที่สุด รองลงมา คือ ประเภทวิธีการหรือกระบวนการ และด้านอุปกรณ์น้อยที่สุด

2.3 การจัดประสบการณ์และกิจกรรม

ด้านการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ตามตารางกิจกรรมประจำวัน พบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่มีการเตรียมการจัดประสบการณ์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การจัดประสบการณ์แก่เด็กระดับชั้นเด็กเล็กจะได้อผลดีนั้น ครูผู้สอนจะต้องมีการวางแผนที่ดี ในการจัดกิจกรรมและหมวดประสบการณ์ทุกอย่าง ตั้งแต่เริ่มต้นจนสุดท้ายของกิจกรรม ซึ่ง การวางแผนที่ดีของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กย่อมมีผลกระทบบต่อเด็กโดยแท้จริง เด็กจะสนใจใน กิจกรรมที่ครูจัดสูง ทั้งครูจะได้มีการทำงาน การคิดร่วมกัน ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กได้มีโอกาส ศึกษาเด็กของตนเป็นรายบุคคล ประเภทของกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งครู- ผู้สอนชั้นเด็กเล็กจัดได้ตามแผนการจัดประสบการณ์ส่วนใหญ่ คือ เป็นกิจกรรมเคลื่อนไหว ตามจังหวะ จัดตามแผนการจัดประสบการณ์ได้น้อยกว่าร้อยละ 50 คือ การจัดกิจกรรมใน วงกลม ส่วนกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงได้ยาก คือ เกม การศึกษา ทั้งนี้เพราะจากลักษณะของ กิจกรรมแต่ละกิจกรรม ผู้วิจัยเห็นว่า มีความแตกต่างกัน เช่น กิจกรรมในวงกลม เกม การศึกษานั้น มีลักษณะที่เป็นรูปแบบตายตัว ครูต้องเตรียมสื่อ เนื้อหาให้พร้อมในการจัด ที่สำคัญ คือ ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวสูง จึงสามารถดำเนินการได้ดี ที่สำคัญ คือ ลักษณะกิจกรรมเป็นกิจกรรมกลุ่มเพื่อฝึกให้เด็กมีความสนใจและเข้าใจเนื้อหา และ ฝึกระเบียบวินัย หากครูขาดเทคนิค และกลวิธีสอน ประกอบกับเด็กยังไม่มีความพร้อม ที่จะเรียน การจัดกิจกรรมจึงทำได้ยากสำหรับครูที่ไม่เคยศึกษาทางอนุบาลศึกษา และ รับการอบรมระยะสั้นเพียง 1-3 วัน ดังนั้นครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กจึงต้องแก้ปัญหา คือ

การเก็บเด็ก โดยการนำเพลงและคำคล้องจองมาใช้เป็นการทำให้เด็กสงบลง แล้วถึงความสนใจให้เด็กมีสมาธิและเปลี่ยนอริยาบทให้เด็กสนุกสนาน และปีกระเบียบ จากการจัดกิจกรรมดังกล่าวจึงมีผลต่อเนื่องถึงการดำเนินกิจกรรม คือ การจัดกิจกรรมจะสัมพันธ์กับขั้นตอน การจัดกิจกรรมจะไม่ต่อเนื่อง ไม่สามารถจัดกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนการจัดประสบการณ์ได้ ส่วนการใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรม พบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กจัดในห้องเรียนมากกว่านอกห้องเรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ครูผู้สอนพิจารณาความเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมทั้งด้านอาคารสถานที่ และอุปกรณ์ เพราะส่วนใหญ่แล้วสภาพท้องถิ่นของจังหวัดกระบี่ ไม่เอื้อในด้านลักษณะภูมิอากาศ เพราะจะมีฝนตกเป็นระยะยาวนานมากกว่า 6 เดือนต่อปี และประการสำคัญ คือ ความไม่พร้อมของอุปกรณ์ประเภทเครื่องเล่น สำหรับวิธีการจัดประสบการณ์นั้น ผลการวิจัยพบว่าวิธีการที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่นำไปใช้มากที่สุด คือ การแบ่งกลุ่มจัดกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า โดยส่วนรวมแล้วในด้านวิธีการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กนำไปใช้นั้น ควรจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคลให้มากที่สุด เพราะจะสอดคล้องกับพัฒนาการเด็กตามความสามารถและทักษะที่มีอยู่ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวไว้ในเอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 6 เรื่องการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก และการศึกษาคุณงาน (ราศี ทองสวัสดิ์ และคณะ 2529 : 36) คือ

การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กควรคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ กล่าวคือ ต้องจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กวัยนี้ นอกจากนี้กิจกรรมที่ควรจะได้เน้นให้เด็กมีโอกาสได้ทำเป็นรายบุคคลไว้มากที่สุด เนื่องจากเด็กจะมีความพร้อมหรือความสามารถแตกต่างกัน บางคนมีความพร้อมมากในขณะที่อีกคนยังไม่มีความพร้อมไม่ว่าเด็กจะมีความพร้อมมากน้อยเพียงไร ก็จะได้รับ การส่งเสริมให้พัฒนาตามความสามารถของตน นอกจากนี้เพื่อมิให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย การจัดกิจกรรมน่าจะเป็นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อมิให้เด็กโคสนใจทำกิจกรรม กิจกรรมที่จัดก็ควรมีทั้งกิจกรรมที่ท่องออกกำลังและกิจกรรมสอนจัดสลับกัน

ก้นกิจกรรมเสริมการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก จากผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมเสริมการจัดประสบการณ์ที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินการ คือ การนิเทศและติดตามผลการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก และผลการวิจัยพบว่า

การนิเทศการศึกษาที่ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบการนิเทศในโรงเรียน ส่วนใหญ่ใช้ คือ การสังเกตการสอน ร่องลงมา คือ การปรึกษาหารือ แต่จากข้อมูลที่ได้จากคำตอบ ของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก พบว่า วิธีการที่ครูผู้สอนได้รับการนิเทศ คือ การตรวจสอบ เอกสาร ร่องลงมา คือ การสัมภาษณ์ ดังนั้นจึงพอจะกล่าวได้ว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ชั้นเด็กเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่หากพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการตี ความหมายของการปฏิบัติในกิจกรรมนิเทศนั้นคือ จากสภาพการนิเทศของผู้บริหารจะเห็น ได้ว่า นั่นคือการนิเทศภายในนั่นเอง แต่เนื่องจากการจัดการนิเทศภายในของโรงเรียน ต่าง ๆ ภายในจังหวัดกระบี่ เพิ่งมีการสนับสนุนอย่างจริงจัง ดังนั้นอาจจะมีพฤติกรรม บางอย่างในระหว่างการดำเนินการนิเทศที่ผู้บริหารอาจจะใช้วิธีการตรวจสอบเอกสาร เพราะการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2529 ซึ่ง จะเห็นได้ว่า ยังเป็นการดำเนินการที่ใหม่จึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบถึงความถูกต้อง ในการจัดทำเอกสารต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามระเบียบนั่นเอง นอกจากนี้โรงเรียนส่วนใหญ่ ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน คำนุสุขภาพ อนามัย และมีการประสานงานกับฝ่ายสาธารณสุข ในการให้ภูมิคุ้มกันโรค จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งเป็นนอกเขต เทศบาลและสุขาภิบาล นับเป็นการชี้ให้เห็นว่าเด็กในวัยนี้ส่วนใหญ่คงจะได้รับภูมิคุ้มกันโรค ไม่ทั่วถึง ซึ่งอาจจะมาจากสาเหตุในค่านความห่างไกลจากสถานพยาบาล และสภาพ เศรษฐกิจของผู้ปกครอง ดังนั้นการที่ทางโรงเรียนสามารถประสานงานในค่านนี้กับ ฝ่ายสาธารณสุขได้ ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่มีผลถึงตัวเด็กและผู้ปกครองได้ นอกจากนี้เพื่อ ความสะดวกและรวดเร็ว สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประม- ศึกษาจังหวัด ควรจะดำเนินการประสานงานในค่านการบริการทางสาธารณสุขแก่ นักเรียนวัย 5-6 ปี กับหน่วยงานสาธารณสุขในแต่ละระดับ

ค่านการวัดและประเมินผล จากการวิจัยพบว่า ครูผู้สอน ชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตมากที่สุด ในการประเมินพัฒนาการและความพร้อม ของเด็กทั้ง 4 ค่าน ร่องลงมา คือ วิธีการสนทนา ทดสอบผลงาน ทดสอบควยวาจา และใช้แบบทดสอบ โดยให้ความสำคัญของแต่ละวิธีการตามแนวการประเมินผลเด็ก ระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในแนว

การจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก (2528 : 10) ได้เสนอว่า

"การประเมินผลเด็กระดับก่อนประถมศึกษาชั้นนั้นจะเลือกใช้วิธีประเมินผลแบบไหนขึ้นอยู่กับลักษณะวิชา วัยของเด็ก ตลอดจนความมุ่งหมายของการประเมินผลแต่ละคราว ซึ่งควรพิจารณาว่าวิธีประเมินผลมาใช้ให้เหมาะสม ควรให้วิธีสังเกต สันทนา และตรวจผลงานใหม่ ๆ สำหรับขอทดสอบควรใช้ให้น้อยที่สุด และควรใช้บางประสบการณ์เท่านั้น"

ส่วนการพิจารณาผลการประเมินพัฒนาการ และความพร้อมของเด็ก จากการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาเหมือนกัน และผลการปฏิบัติที่ยอมรับว่าเด็กมีพัฒนาการในเรื่องต่าง ๆ ในแต่ละด้านจริงนั้น ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่กำหนดร้อยละ 60 ขึ้นไป แต่ก็มีบางส่วนที่กำหนดร้อยละ 70, 80, 50 และ 90 รองลงมาตามลำดับ และสำหรับเกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของผลการประเมินนั้น ควรทำในรูปของปริมาณ เพราะสะดวกแก่การประเมินมากกว่าเกณฑ์คุณภาพ สำหรับการตั้งเกณฑ์ยังมีความยุ่งยากอีกหลายประการ กล่าวคือ การกำหนดเกณฑ์ว่าพร้อมหรือไม่พร้อม ต้องคำนึงถึงหลักวิชาการ สภาพแวดล้อมของเด็ก และความยากในการเสริมสร้างให้เกิดพฤติกรรมนั้น ดังนั้นการตั้งเกณฑ์ประเมินพัฒนาการและความพร้อม อาจใช้เกณฑ์แตกต่างออกไปได้ (นงเยาว์ แซงเพ็ญแซ 2529 : 3) สำหรับผลการประเมินไปใช้พบว่า ส่วนใหญ่ได้นำมาแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ และนำไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษากิจการ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยที่ พบว่า หลังจากประเมินพัฒนาการ เด็กแล้ว ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะปรับปรุงกิจกรรมการจัดประสบการณ์โดยการให้เด็กร่วมกิจกรรมภายนอกตามระดับพัฒนาการของตนเอง แต่อย่างไรก็ตามยังมีครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กบางคนยังมีความเข้าใจไม่ตรงกันกับหลักการประเมินพัฒนาการ และความพร้อมของเด็กชั้นเด็กเล็ก เพราะจากผลการวิจัย พบว่า มีครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กบางคนนำผลการประเมินพัฒนาการที่ได้เพื่อตัดสินผลการเรียน ทั้งนี้เพราะการประเมินพัฒนาการชั้นเด็กเล็กมิได้มีจุดประสงค์เพื่อตัดสินว่า ใดหรือตก แต่นำไปพิจารณาว่าเด็กมีพัฒนาการอยู่ระดับใดเท่านั้น และในบางสวนครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กบางคนนำผลการประเมินพัฒนาการที่ได้รวบรวมให้ครูผู้สอนชั้นประถมปีที่ 1 ต่อไป ก็นับได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา เพราะจะทำให้ครูผู้สอนทราบว่านักเรียนในชั้นเรียนของตนเองมีข้อดีข้อบกพร่องอย่างไร และจะนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ตอนที่ 3 สภาพปัญหาที่เกิดจากการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

3.1 การแปลงแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กไปสู่การจัด ประสบการณ์และกิจกรรม

ด้านการวางแผน ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาที่ผู้บริหารส่วนใหญ่
ประสบ คือ การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบถึงแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กของ
โรงเรียน ปัญหานี้คงจะเกิดขึ้นสืบเนื่องจากวิธีการชี้แจงแนวทางการเรียนการสอน
ชั้นเด็กเล็กต่อชุมชนของโรงเรียน จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการ-
ประชุมชี้แจงผู้ปกครอง และบางโรงเรียนได้จัดทำโดยการจัดทำหนังสือแจ้งให้ผู้ปกครอง
ทราบ ปัญหาประเด็นนี้อาจจะมีอุปสรรคในการดำเนินการ อันสืบเนื่องจากสภาวะการ-
ประกอบอาชีพ และทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อแนวทางในการจัดการเรียนการสอน
ในชั้นเด็กเล็ก ดังนั้นจึงต้องหาแนวทางแก้ไขปัญหาคำนี้ และผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทาง
แก้ไข คือ นอกเหนือจากวิธีการชี้แจงหรือการประชาสัมพันธ์ทั้ง 2 วิธีที่ผู้บริหารใช้แล้ว
อาจจะใช้วิธีการอื่นได้อีก เช่น หาโอกาสพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ปกครอง ตอนเช้า
หรือตอนเย็นเมื่อผู้ปกครองมารับ-ส่งนักเรียน หรือจัดหาโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้าสังเกต
การเรียนการสอน หรือจัดให้ผู้ปกครองอาสาสมัครเข้ามาช่วยเหลือกิจกรรมในโรงเรียน
ตามความถนัด และสภาพปัญหาที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กประสบ คือ การเชิญวิทยากรจาก
ชุมชนและหน่วยงานราชการต่าง ๆ ปัญหาประเด็นนี้ที่เกี่ยวกับชุมชนอาจแก้ไขได้ง่าย
หากแก้ไขปัญหาในประเด็นแรกของผู้บริหารได้แล้ว ส่วนหน่วยงานราชการต่าง ๆ นั้นหาก
พิจารณาที่คั้งของโรงเรียน ก็อาจจะคาดได้ว่าหน่วยงานราชการต่าง ๆ คงมีน้อยมาก ดังนั้น
จึงควรใช้ประโยชน์จากชุมชนให้มากกว่า และตามทัศนะของผู้วิจัยมีความเห็นว่า หาก
ทัศนคติของชุมชนต่อการจัดการเรียนการสอนประสบนี้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องแล้ว
การจัดกิจกรรมในรูปแบบของการเชิญผู้ปกครองที่มีอาชีพและประสบการณ์ที่มีคุณค่าทาง
การศึกษาและสนใจมาพูดคุยเลยประสบการณ์ให้นักเรียนฟัง คงจะได้รับความร่วมมือด้วยดี
และแก้ไขปัญหามาประเด็นนี้ของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กได้

ปัญหาในการจัดทำและใช้เอกสารและคู่มือประกอบการใช้
 แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเล็กเล็ก ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาที่มีส่วนใหญ่วิธีบริหารและ
 ครูผู้สอนชั้นเล็กเล็กมีเหมือนกัน คือ การขาดแคลนเอกสารประกอบการใช้แนวการจัด
 ประสบการณ์ชั้นเล็กเล็ก และการจัดทำตารางกิจกรรมประจำวัน จากสภาพปัญหาทั้ง 2
 ประการนี้ ตามทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า สามารถจำแนกได้เป็น 2 สาเหตุใหญ่ คือ การ
 จัดทำ และการจัดทำ ดังนั้นจึงขอเสนอแนวทางแก้ไขเป็น 2 ประการ คือ ประการแรก
 ในด้านการจัดหาสาเหตุ ประการนี้อาจแก้ไขได้โดยฝ่าย สำนักงานการประถมศึกษา
 อำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการ คือ ควรจะให้มีการ
 สสำรวจความพร้อมของเอกสารที่จำเป็นสำหรับประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์
 ชั้นเล็กเล็กของโรงเรียนต่าง ๆ และดำเนินการช่วยเหลือในด้านการจัดสรรเพิ่มเติม
 หรือประสานงานกับร้านค้าจำหน่ายเกี่ยวกับเอกสารประเภทต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้
 ประกอบการจัดแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเล็กเล็กที่ทาง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
 หรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ไม่สามารถจัดหาให้โรงเรียนได้ ประการที่สอง
 เรื่องที่สามารถดำเนินการได้ คือ ในด้านการจัดทำเอกสารต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 คือ ตารางกิจกรรมประจำวันของโรงเรียน ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยทางโรงเรียน
 ต้องขอความร่วมมือจากทางศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำนักงานการ
 ประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ซึ่งศูนย์นี้จะมีคณะกรรมการที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง
 เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารเหล่านี้เป็นอย่างดี และในการดำเนินการจัดทำอาจจะดำเนินการ
 ในระดับกลุ่มโรงเรียน หรือดำเนินการเฉพาะเป็นรายโรงเรียนก็ได้ แล้วแต่ความสะดวก
 และความพร้อมในต่างต่าง ๆ แต่ระยะเวลาในการดำเนินการควรจะเป็นช่วงปิดภาค
 เรียน ทั้งนี้เพราะกรรมการที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
 ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ซึ่งต้องปฏิบัติ
 หน้าที่ในการสอนของตนเองเป็นประจำอยู่แล้ว

3.2 ปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเล็กเล็ก

ในด้านการเตรียมบุคลากร ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร
 ส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการใช้แนวการจัด

ประสพการณ์ชั้นเด็กเล็ก ทั้งนี้เพราะบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์
 ชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนมีหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ครู-
 ผู้สอนชั้นเรียนอื่น และนักการภารโรง ซึ่งบุคคลแต่ละฝ่ายจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการ
 ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ต่างกันออกไป ดังนั้นการเตรียมบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก
 ซึ่งต่างก็มีงานที่รับผิดชอบมากอยู่แล้ว จึงเป็นเรื่องที่ยากและมีปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 ในโรงเรียนที่ผู้บริหารยังขาดประสบการณ์ในด้านการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็ก
 และทัศนคติของผู้วิจัยข้อเสนอแนะแนวทางที่ผู้บริหารสามารถดำเนินการแก้ไขได้ คือ
 การนำบุคลากรดังกล่าวไปศึกษาคูงานในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด หรือโรงเรียน
 ที่มีการจัดชั้นเด็กเล็ก ที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก หรือ
 อาจดำเนินการโดยการจัดประชุมสัมมนา โดยเชิญวิทยากรจากภายนอก อาจเป็นผู้บริหาร
 นักการภารโรง และครูผู้สอนชั้นอื่นมาร่วมประชุม เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน
 ในภาระหน้าที่ที่บุคลากรเหล่านี้รับผิดชอบ หรือจะดำเนินการวิธีแรก แล้วดำเนินการ
 วิธีที่สองต่อเนื่องกันไป ซึ่งคาดว่าหากผู้บริหารสามารถจัดดำเนินการได้จะทำให้เป็น
 การเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี และสำหรับครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก จะขอล่า
 ในปัญหาต่อไป ซึ่งมีผลสืบเนื่องจากสภาพปัญหา ส่วนปัญหารองลงมาที่ผู้บริหารประสบ คือ
 การพัฒนาสมรรถภาพของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กในการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ซึ่ง
 ตรงกับสภาพปัญหาที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่ประสบ และปัญหาในเรื่องนี้ก็สอดคล้อง
 และต่อเนื่องจากด้านการเตรียมความพร้อมนั่นเอง เพราะบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรง
 กับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมชั้นเด็กเล็ก คือ ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนบุคลากร
 อื่น ๆ จะเป็นเพียงส่วนสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนระดับนี้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
 และครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานพัฒนาชีวิต ทั้ง
 ชีวิตให้แก่เด็ก จึงต้องมีการปรับปรุงพัฒนางานการสอนอย่างเป็นขั้นตอนและมีความ
 ต่อเนื่องกันโดยไม่หยุดนิ่ง และจากข้อมูลในด้านวิธีการที่ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูผู้สอน
 ชั้นเด็กเล็ก พัฒนาสมรรถภาพของตนเอง ดังที่ไค้กล่าวในบทข้างต้นนั้น และ พัชรี
 ผลโยธิน (มปป. : 13-14) ได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอน
 ด้วยตนเองของครูระดับก่อนประถมศึกษาดังนี้ คือ

1) การรู้จักตนเอง คือ การทำความเข้าใจและยอมรับตนเอง ทำหน้าที่ครูระดับก่อนประถมศึกษาได้ถูกต้องหรือไม่เพียงใด และดำเนินการปรับปรุงงานของตนเองให้ถูกต้อง

2) การปรับปรุงแก้ไข เมื่อครูผู้สอนรู้จักตนเอง เข้าใจสภาพปัญหาในงานในหน้าที่ และพยายามดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและยอมพัฒนางานสอนได้ดีขึ้น

3) การหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ครูผู้สอนจะต้องหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งอาจจะกระทำไ้หลายวิธี

ค่านงประมาณและอาคารสถานที่ โรงเรียนประถมศึกษา ค่านงประมาณ ในเรื่องการจัดสรรงบประมาณและการจัดการศึกษา และเนื่องจากการศึกษาชั้นเด็กเล็กของจังหวัดกระบี่ เป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่าแบบเดียวกับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ดังนั้นจึงไม่สามารถเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษาจากนักเรียนหรือผู้ปกครองได้ นอกจากนี้หากพิจารณาถึงรายละเอียดของการจัดสรรงบประมาณ เป็นกรณีพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า มีการดำเนินการโดยจัดสรรงบประมาณให้จังหวัดดำเนินการโครงการรวม 2 รายการ คือ

1) ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนประจำห้องเรียนอนุบาลชนบท หรือเด็กเล็ก ห้องเรียนละ 900 บาท

2) ค่าวัสดุปฏิบัติงานสำหรับครูผู้สอนชั้นอนุบาลชนบทหรือเด็กเล็ก ห้องเรียนละ 100 บาท โดยมีหลักเกณฑ์ คือ การจัดซื้อวัสดุทั้ง 2 ประเภท ข้างต้นให้เป็นไปตามที่ประชุมของวิทยากร แกนนำตกลงกัน และวัสดุที่ได้จัดซื้อแล้วทั้งหมดนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเฉพาะชั้นอนุบาลชนบท หรือชั้นเด็กเล็กเท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มปป. : 26) และจากคำตอบในแบบสอบถามของผู้บริหารส่วนใหญ่ในเรื่องงบประมาณที่ใช้ คือ จะใช้งบประมาณของราชการที่ได้รับจัดสรรจากราชการส่วนหนึ่งสมทบกับรายได้ที่โรงเรียนจัดหาหรือได้รับบริจาคจากชุมชน ดังนั้นจึงชี้ให้เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากราชการไม่เพียงพอในการใช้ในการจัดการศึกษาระดับนี้ สำหรับปัญหาค่านอาคารสถานที่ จากผลการวิจัย พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ประสบในด้านการปรับปรุงสภาพห้องเรียนให้สอดคล้องกับแนวการจัด

ประสบการณ์ชั้นเล็กเล็ก ซึ่งมีระดับของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับปัญหาที่ครูผู้สอนชั้นเล็กเล็กประสบ คือ การเตรียมห้องเรียนให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรม และการจัดมุมต่าง ๆ โดยมีระดับของปัญหา คือ อยู่ระดับน้อยและปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งหากพิจารณาจากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นนี้ ตามทัศนะของผู้วิจัย แล้วสาเหตุใหญ่จริง ๆ ของปัญหาก็คือ ความไม่เหมาะสมของอาคารสถานที่ ทั้งนี้เพราะผลจากการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดห้องเรียนชั้นเล็กเล็ก โดยใช้ห้องเรียนในอาคารเรียน ร่วมกับชั้นเรียนอื่นแต่เป็นอาคารชั้นล่างสุด และบางส่วนใช้ห้องเรียนเดียวกับชั้นเรียนอื่นด้วยการแบ่งเนื้อที่ในห้องเรียนนั้น ๆ เป็น 2 ส่วน และมีบางโรงเรียนใช้จัดในบ้านพักครู ห้องพักครู หรือแม้แต่อาคารเรียนที่ชำรุดและโรงอาหาร และตรงกับผลการวิจัยของ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู (2512 : 168)

ซึ่งพบว่า ซากอาคารสำหรับเด็กเล็ก โดยเฉพาะส่วนมากเปิดชั้นเล็กเล็กในอาคารเรียนเดิม ซึ่งมีสภาพไม่เหมาะสมที่จะจัดชั้นเด็กเล็ก แต่ถึงแม้จะมีปัญหาอย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากผลการวิจัยในเรื่องการจัดมุมต่าง ๆ และวัสดุอุปกรณ์ของครูผู้สอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่า ส่วนใหญ่จะใช้สถานที่ต่าง ๆ ของห้องเรียนในการจัดมุมและที่เล่น ส่วนวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ จะมีที่เก็บที่เคลื่อนที่ได้ ซึ่งนับได้ว่าเป็นการแก้ปัญหาในด้านการปรับปรุงสภาพห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมประการหนึ่งของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก

ด้านสื่อการเรียนการสอน วัสดุและอุปกรณ์ ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ประสบ คือ การจัดท่า/หา/วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน และความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน และสอดคล้องกับปัญหาที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กประสบ คือ การทำและใช้สื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังเป็นปัญหาที่ตรงกับผลการวิจัยของ ทวี แทนหนู (2522 : 113) ซึ่งพบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กมีปัญหาในด้านการทำและการใช้สื่อการเรียน โครงการนำร่องการจัดชั้นเด็กเล็กในพื้นที่ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 93) ซึ่งพบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตและการใช้อุปกรณ์และเครื่องเล่นในสนามไม่เพียงพอ จากสภาพปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับด้านสื่อการเรียนนี้ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า สาเหตุสำคัญจากการขาดงบประมาณแล้วก็คือ การขาดความรู้และทักษะในผลิตการใช้อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนนั่นเอง ดังนั้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากมีการจัดทำโครงการสนับสนุนในด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบเดียวกับที่ทางจังหวัดกระบี่ เคยดำเนินการ คือ การจัดวิทยากรที่มีความรู้และทักษะในการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนไปทำการสาธิตการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ที่ต้องใช้ประกอบกิจกรรม ต่อจากนั้นก็ เป็นโครงการต่อเนื่องของโรงเรียนในการดำเนินการผลิตสื่อการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะดำเนินการ เป็นกลุ่มโรงเรียนหรือเฉพาะ โรงเรียนก็ได้ ซึ่งการดำเนินการ เช่นนี้ คาดว่าจะสามารถแก้ปัญหาในด้านนี้ไ้บ้าง

3.3 การจัดประสบการณ์และกิจกรรม

ค่านกิจกรรมการจัดประสบการณ์ ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาที่ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่ประสบ คือ การลำดับชั้นอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการและความพร้อมทั้ง 4 ด้าน รองลงมา คือ การเตรียมการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ซึ่งสภาพปัญหาทั้ง 2 ประการนี้ หากพิจารณาถึงสาเหตุแล้วคาดว่าคงเป็นเพราะการขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กนั่นเอง ทั้งนี้เพราะจากสถานภาพทั่วไปของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก พบว่า มีบางคนที่ไม่เคยรับการอบรม/สัมมนา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็ก และในส่วนที่เคยรับการอบรม/สัมมนา ก็ใช้เวลาเพียง 1-3 วัน นอกจากนี้จากวุฒิทางการศึกษาในด้านการศึกษาระดับอาชีวศึกษาพบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กทุกคน ไม่เคยศึกษาทางด้านอนุบาลศึกษามาก่อนเลย และประสบการณ์ที่เคยจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็กก็อยู่ระหว่าง 1-2 ปี เท่านั้น ซึ่งจากสภาพดังกล่าวอาจจะก่อให้เกิดปัญหาใน 2 ประการแรกขึ้นได้ แต่อย่างไรก็ตามสภาพปัญหาใน 2 ประการข้างต้นนั้น หากโรงเรียนได้จัดทำกำหนดการจัดประสบการณ์หรือแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน ก็คงแก้ไข้ปัญหาในด้านการจัดกิจกรรมได้ เพราะกำหนดการจัดประสบการณ์ที่ดีและเหมาะสมจะเป็นตัวกำหนดความต่อเนื่องและความสัมพันธ์ของการจัดกิจกรรม รวมทั้งความสะดวกในการเตรียมการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมของครูผู้สอนได้

คำนึงกิจกรรมเสริมการจักระสบการณ์ พบว่า ปัญหาที่โรงเรียน
 ส่วนใหญ่นั้นคือ คำนการนิเทศและติดตามผลการใช้แนวการจักระสบการณ์ในการปฏิบัติจริง
 จากปัญหานี้จะเห็นได้ว่า อาจจะมีผลสืบเนื่องจากการจัคกิจกรรมการนิเทศของโรงเรียน
 ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตการสอน และปรึกษาหารือ ซึ่ง
 เป็นการดำเนินการนิเทศภายในนั่นเอง และการนิเทศภายในของโรงเรียนต่าง ๆ ใน
 จังหวัดกระบี่ เพิ่งจะมีการดำเนินการในรูปแบบที่ชัดเจนในปีการศึกษา 2530 นี้เอง
 ดังนั้นผู้บริหารซึ่งเป็นบุคลากรส่วนใหญ่ที่รับผิดชอบในการนิเทศและติดตามผล อาจจะไม่ขาด
 ความรู้ความเข้าใจ และทักษะ ตลอดจนถึงความมั่นใจในตนเองขณะปฏิบัติการนิเทศ
 และประการที่สำคัญก็คือ ผู้รับผิดชอบในการนิเทศบางคนยังไม่ได้รับการอบรม/สัมมนา
 เกี่ยวกับการจัคการศึกษาในระดับชั้นเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กอบกมล
 พรหมมา เกี่ยวกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ ในการนิเทศภายในโรงเรียน สำหรับครู
 อนุบาลประการหนึ่ง คือ ปัญหาค่านผู้บริหาร ผู้บริหารมีงานมาก ทั้งงานในโรงเรียนของ
 ตนเอง และงานของกลุ่มโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่เป็นทางค่านประถมศึกษา
 เพราะมีชั้นประถมศึกษามากกว่าชั้นอนุบาล และขาดความรู้ทางค่านอนุบาล ส่วนหัวหน้า
 ฝ่ายอนุบาลนั้นต้องเป็นครูประจำชั้นด้วย จึงไม่มีเวลาไปนิเทศเพื่อนครู (กอบกมล พรหมมา
 2529 : 9) นอกจากนี้จากผลการวิจัยของ โครงการนำร่องการจัคชั้นเด็กเล็กในพื้นที่
 ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 :
 93) พบว่า ผู้บริหารขาดความรู้และประสบการณ์การจัคการ เรียนการสอนชั้นเด็กเล็ก
 และขาดเครื่องมือในการนิเทศ ควรจัคทำคู่มือการบริหารและการนิเทศให้ผู้บริหารโรงเรียน
 ส่วนปัญหาในค่านนี้รองลงมาจากค่านการนิเทศและติดตามผล คือ การจัคกิจกรรมในการ
 ส่งเสริมการจัคการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ซึ่งปัญหาประเด็นนี้ผู้วิจัยคาดว่า คงสืบเนื่องจาก
 สาเหตุทางค่านงบประมาณ เพราะจากการทอบแบบสอบถามถึงกิจกรรมที่ผู้บริหารจัค
 ส่วนใหญ่ คือ การจัคประกวด หรือแข่งขัน รองลงมา คือ การจัคนิทรรศการ ซึ่งกิจกรรม
 ทั้ง 2 ประเภทนี้ ต้องอาศัยทั้งเงินทุนและความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับ จุดมุ่งหมาย
 รายประสบการณ์ และเนื้อหาวิชาที่มีการจัคประสบการณ์และกิจกรรม นอกจากนี้กิจกรรม
 ทั้ง 2 ประเภท หากพิจารณาในรายละเอียด จะพบว่า ผลที่ได้เป็นการแสดงผลงานของ
 ครูผู้สอน หรือโรงเรียนมากกว่าการพัฒนาการจัคการศึกษา ซึ่งอาจมีผลกระทบถึงกระบวน-

การจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่อาจจะเป็นผลงานที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากกว่า พัฒนาการและความพร้อมของนักเรียนทั้ง 4 คำน สำหรับในค่านกิจกรรมนี้ หากผู้บริหาร สนับสนุนและเปิดโอกาสในการประชุมกลุ่มย่อยหรือสัมมนาในเรื่องเกี่ยวกับการใช้แนว การจัดประสบการณ์ขั้นเด็กเล็ก โดยขอความร่วมมือจาก สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอก หรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยจัดทำปฏิทินปฏิบัติการที่แน่นอนล่วงหน้า เป็นโครงการของโรงเรียน แล้วคาดว่าจะมีผลสะท้อนถึงประสิทธิภาพของการจัด ประสบการณ์และกิจกรรมขั้นเด็กเล็กเป็นอย่างมาก

ค่านการวัดและประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอน ชั้นเด็กเล็ก ประสบปัญหาค่านการจัดทำเอกสาร และเครื่องมือในการวัดและประเมิน พัฒนาการและความพร้อมทั้ง 4 คำน รองลงมา คือ การขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับระเบียบและกระบวนการวัดและประเมิน พัฒนาการและความพร้อมของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโครงการนำร่องการจัดชั้นเด็กเล็กในพื้นที่ที่มีปัญหาทาง เศรษฐกิจ ซึ่งพบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาหลักการวัด และประเมินผลชั้นเด็กเล็ก(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 93) และแนวทางแก้ไขตามทัศนะของผู้วิจัย คือ ควรมีการดำเนินการร่วมกันในระดับ กลุ่มโรงเรียนหรืออำเภอกในการสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมิน พัฒนาการ โดยยึด ระเบียบของพัฒนาการแต่ละค่านเป็นหลักด้วยวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพราะจะได้ทั้ง เครื่องมือและความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล และมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับระเบียบและกระบวนการวัดและประเมิน พัฒนาการและความพร้อมของนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากผลการวิจัยทำให้ได้ทราบถึงสภาพการใช้แนวการจัดประสบการณ์ขั้นเด็กเล็ก และสภาพปัญหาที่เกิดจากการใช้แนวการจัดประสบการณ์ขั้นเด็กเล็ก ดังนั้นเพื่อประโยชน์ ในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาระดับนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางต่อหน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้คือ

1. หน่วยงานระดับนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรดำเนินการในด้านทางส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้คือ กรมวิชาการหรือกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดทำหนังสือหรือเอกสาร สำหรับนักเรียนใช้ประกอบในการร่วมปฏิบัติกิจกรรม และควรจัดสรรงบประมาณเป็นกรณีพิเศษ สำหรับการปรับปรุงอาคารและสถานที่ให้เหมาะสมกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

2. หน่วยงานระดับปฏิบัติการ

หน่วยงานระดับปฏิบัติการ อันได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก และควรดำเนินการดังนี้ คือ

2.1 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรดำเนินการสำรวจความพร้อมของโรงเรียนในการจัดการศึกษาระดับชั้นเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน ก่อนที่จะอนุมัติให้มีการเปิดสอนชั้นเด็กเล็ก ด้วยวิธีการอื่นนอกเหนือจากแบบสำรวจ หรือแบบสอบถาม

2.2 โรงเรียนควรจัดทำที่เก็บอุปกรณ์ที่เคลื่อนที่ได้สะดวกไว้บริการครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก สำหรับจัดเก็บวัสดุและอุปกรณ์ เพื่อให้ครูผู้สอนจัดประสบการณ์และกิจกรรม และนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

2.3 ควรจัดให้มีการอบรม/สัมมนา ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียน เกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก รายประสบการณ์ เนื้อหา กิจกรรมการจัดประสบการณ์ การทำแบบประเมินพัฒนาการเด็ก อย่างสม่ำเสมอ

2.4 โรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนควรจัดทำกำหนดการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก เพื่อบริการแก่คณะครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กไว้ใช้ประกอบการเตรียมการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กอย่างทั่วถึง

2.5 โรงเรียนแต่ละโรงเรียนควรจัดทำตารางกิจกรรมประจำวันที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นของโรงเรียน

2.6 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุข ในด้านการให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่นักเรียนชั้นเด็กเล็กเป็นกรณีพิเศษ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กในทำนองเดียวกัน เหมือนกับการวิจัยในครั้งนี้ในจังหวัดและเขตการศึกษาอื่น
2. ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก
3. ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการนิเทศการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ของศึกษานิเทศก์อำเภอ และศึกษานิเทศก์จังหวัด
4. ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการนิเทศการศึกษาของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก
5. ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย